

cí – ve všech těchto kontextech signalizuje výraz *totiž* část textu, ve které se vysvětluje něco, co mohlo být čtenáři nebo posluchači v předchozím textu nejasné. Vysvětluje se však různými způsoby: uvedením příčiny, důvodu, uvedením obhajujících detailů k předchozímu tvrzení, pouhým zkonkrétněním nebo i jinak (viz příklad (11)). Právě pro tuto rozdílnou povahu onoho vysvětlování jsme slova vysvětlování pro přiblížení významu výrazu *totiž* nepoužívali, aby lépe vynikla celá škála jeho významů.

Poslední poznámka, kterou chceme zkoumanému výrazu věnovat, se týká jeho slovnědruhového zařazení. Výraz *totiž* patří ke slovům, která jsou v odborné literatuře zařazována různě. Slovník spisovného jazyka českého ho zařazuje mezi příslovce, Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost mezi spojky a Mluvnice češtiny o něm mluví jako o spojce, nebo jako o částici podle toho, jestli vyjadřuje příčinu/důvod (pak je spojkou), nebo významy jiné (pak je částicí). Vzhledem k neplnovýznamovosti nepovažujeme za vhodné řadit výraz *totiž* k příslovcím (od tohoto řazení se také v novější literatuře upouští). Pro jeho zařazení mezi spojky mluví jeho nepopíratelná spojovací funkce ve většině kontextů, pro jeho řazení částicové především některé jeho specifické významy a možnost užít tohoto výrazu v kontextech jako (13), kde se spojovací funkce do jisté míry ztrácí.

Pavlaína Synková

Cifřspioni, partaje a špitály

Na první straně Mladé fronty Dnes z 8. 12. 2015 laká čtenáře velký titul: *Cifřspioni zmazali miliardy pro Týkače*. V článku se pak výraz *cifřspioni* (z *ministerstva financí*, příp. z *FAÚ*, tj. z Finančního analytického útvary) objevuje ještě dvakrát. Autor jej evidentně bere jako základní pojmenování dané profese a nevyjadřuje vůči němu žádný odstup; pojmenování jako *učení, kontrolor účtů* či *auditor* se v článku nevyskytují. Přitom nejde o novinku. Slovo *cifřspion* se v novinách a časopisech pravidelně uplatňuje už několik let, a to především právě v souvislosti s pracovníky českého ministerstva financí:

Šéf cifřspionů bavaroval (titulek). Ředitel Finančního analytického útvary ministerstva financí Milan Cícer měl autonehodu [...].

Šéf ČEZ věří, že podezření Babišových „cifřspionů“ vyvrátí (titulek). *Ministerstvo financí potvrdilo, že Finanční analytický útvary podal trestní oznámení na šéfa ČEZ a jeho finančního ředitele.*

Byvalý cifřspion vydával citlivými informacemi (titulek). *Byvalý zaměstnanec Finančního analytického útvary ministerstva financí je obviněn z vydírání.*

[...] že se o bratra Pospíšilovy družky zajímají cifřspioni z Finančního analytického útvary ministerstva financí (ÚOKFK).

Že by technická informace jen pro pár specializovaných cifřspionů? Ale kdepak!

Nápadně častý výskyt pojmenování *cifřspion* je jedním z dokladů tendence, která se v poslední době zřetelně proazuje v české žurnalistice a týká se některých slov, na nichž je patrné, že mají (alespoň částečně) původ v němčině či byla přejata německým prostřednictvím z dalšího jazyka. Taková slova byla v rámci tažení proti germanismům (především ve druhé polovině 19. století) razantně vylučována z veřejné komunikace. Udržovala se jen